

ním nakladatelství kniha vyšla.¹ Půda, sníh a mrazové zvětrávání nedostávají mnoho prostoru, ale vliv zaplavení a nedostatku kyslíku opominut není. Instruktivní jsou kapitoly o ekofyziologických adaptacích rostlin a živočichů na extrémní podmínky severu, zato text o vegetaci je pěkně nudný a velmi stručný. Autor podrobně cituje nejnovější práce využívající molekulárních metod ke sledování migrace organismů vlivem minulých klimatických změn a zodpovědně se věnuje minulým i současným vlivům člověka na Arktidu a subarktidu. Hodně pozornosti věnuje druhům a jen málo koloběhu látek v ekosystému.

Knihu jsem přečetla s chutí a poskytla mi inspiraci k vylepšení vlastních přednášek kurzu polární ekologie, ale rozporuplné dojmy mě současně přivedly k myšlence, k čemu vlastně dnes taková učebnice je. Nejen přednášející, ale i student si může pomocí klíčových slov vyhledat nejnovější výsledky výzkumu na dané téma on-line; mnoho časopisů nabízí stažení obrázků článku přímo ve formátu prezentace; časopisy se hemží souhrnnými přehledy. Tištěná učebnice může sice podávat vyvážený pohled velkého autora, na který bychom se nezmohli, ale na druhou

stranu rychle zastarává a navíc autor nemusí být tak osvětlený. Měli bychom tedy raději na učebnice zapomenout, nebo by měly vypadat nějak jinak než dosud? Určitě si dovedu představit něco jako virtuální monotematické číslo časopisu, které se poslední dobou stalo pravidelnou součástí prezentace již publikovaných článků v některých periodikách. Taková virtuální učebnice by však nesměla být odkázána jen na texty z jednoho časopisu nebo nakladatelství, ideální by bylo, kdyby byla navíc pravidelně aktualizovaná. Hm..., ale to je popis nějaké databáze publikovaných vědeckých výsledků, které tady už jsou! Virtuální učebnice by navíc musela být komentovaná nebo doplněna blogem, ve kterém by odborníci na danou problematiku radili, jak učit, popřípadě sdíleli tipy pro ideální prezentaci problematiky. Samozřejmě by měla také účet na Twitteru a Facebooku, jenž by ohlašoval nové články a blogy, které nesmíme minout. V neposlední řadě by vás „hashtag“ #PolarEcologyTextbook směřoval k reakcím absolventů kurzů, které vycházely z této virtuální učebnice.² Recenze na takovou učebnici by pravděpodobně ve Vesmíru nevyšla, protože by vlastně nebyla nikdy hotová, protože by vlastně nebyla nikdy hotová. ∞

Úspěšná učebnice

Když se nějaká kniha dočká v průběhu 13 let svého třetího vydání, musí být velmi dobrá. A to je právě případ učebnice Farmakochemie. O druhém vydání této knihy jsem napsal: „Bude-li druhé vydání rozebráno tak rychle jako první, už aby autoři začali pracovat na třetím“ (Vesmír 87, 341. 2008/5). Zřejmě si to vzali k srdci, protože třetí vydání knihy už je na knihkupeckých pultech.

Farmakochemie je interdisciplinární obor mezi organickou chemií a biologií, studující vztahy mezi chemickou strukturou sloučenin a jejich biologickou účinností. Neustále rostoucí počet léků je právě důsledkem rozvoje tohoto vědního oboru a jeho praktického uplatnění ve farmaceutickém průmyslu. Třetí vydání knihy uvádí četná léčiva, která se nově objevila na trhu, včetně těch, která se nacházejí v konečné fázi klinického zkoušení a na trhu se v krátké době objeví.

Knihu je určena především organickým chemikům a farmaceutům ve výzkumu, vývoji a výrobě léčiv. Zajímavé informace v ní však najdou i ostatní chemici a biologové, lékaři a další přírodovědecky zaměřeni čtenáři. Zájem veřejnosti o léky je velmi prak-

tický – všichni nějaké léky občas potřebujeme – ale mnozí z nás se chtějí o tom svém léku dovědět více informací, než jim poskytne příbalový leták. Jaké je jeho chemické složení a jak se vyrábí, nebo jak se dostává do místa účinku a jakým způsobem tam funguje. To všechno jsou zajímavá témata pro každého, kdo se o léčiva zajímá, a odhalení toho, jak se z chemické sloučeniny stane léčivo, je docela vzrušující čtení. Těm všem knihu vřele doporučuji. ∞

JIRÍ PATOČKA

**FRANTIŠEK HAMPL,
STANISLAV RÁDL,
JAROSLAV PALEČEK:**
Farmakochemie.

vydavatelství VŠCHT, Praha 2015,
3. upravené a rozšířené vydání,
640 stran, cena 646 Kč,
ISBN 978-80-7080-875-7.

